

ПРОГРАМА
розвитку кафедри землезнавства та геоморфології
географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка на
період з 2017 по 2022 рр.

Кафедра землезнавства та геоморфології заснована 1949 року за ініціативою декана геолого-географічного факультету, ректора Київського університету (1944–1951 рр.), академіка НАН України, професора В. Г. Бондарчука. З 1949 р. по 1988 р. – кафедра геоморфології, з 1988 р. по 2004 р. – кафедра геоморфології та палеогеографії, з 2004 р. – кафедра землезнавства та геоморфології).

На травень 2017 року колектив кафедри налічує 10 штатних викладачів: 4 доктори наук (проф. Бортник С. Ю., проф. Герасименко Н. П., проф. Комлев О. О., проф. Стецюк В. В.), 6 кандидатів наук (доц. Гетьман В. І (0,5 ставки), доц. Ковтонюк О. В., доц. Лаврук Т. М., доц. Макаренко В. В., доц. Підкова О. М., доц. Погорільчук Н. М.).

1. Пріоритетні напрями роботи кафедри

Зважаючи на вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи МОН України, Статут Університету, Державну комплексну програму розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2014-2020 рр., а також основні напрямки розвитку географічного факультету, пріоритетними напрями роботи кафедри землезнавства та геоморфології є:

- Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі природничої географії, шляхом формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю «Географія», спеціалізаціями «Геоморфологія, геoarхеологія та геотуристика», «Грунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування», спрямовані на засвоєння сучасних наукових концепцій, формування вмінь і навичок самостійно працювати, збирати та обробляти дані та інформацію, створювати творчі продукти;

- Забезпечення високої якості викладання навчальних дисциплін науково-педагогічним складом кафедри на основі розробки сучасних навчальних програм та навчальних посібників, підручників, використання мультимедійних та інших сучасних технологій у навчальному процесі, впровадження результатів науково-дослідної роботи в навчальний процес;

- Популяризація та висвітлення результатів науково-дослідної та педагогічної роботи кафедри шляхом проведення наукових та науково-

практичних конференцій, семінарів, круглих столів з актуальних проблем геоморфології, палеогеографії, ґрунтознавства, участі у виданні періодичного наукового збірника «Фізична географія та геоморфологія».

- Підготовка кадрового резерву кафедри з числа аспірантів;
- Розширення міжнародного співробітництва кафедри у освітній та наукових сферах, зокрема створення можливостей для викладачів, аспірантів, студентів для стажування у провідних зарубіжних університетах та наукових установах, публікації результатів наукових досліджень у фахових виданнях включених до міжнародних наукометричних баз;
- Популяризація серед абітурієнтів освітніх програм, підготовку за якими здійснює кафедра землезнавства та геоморфології.

2. Навчальна та навчально-методична робота

2.1. Забезпечення високого рівня викладання для підготовки бакалаврів зі спеціальності «Географія» за освітньою програмою «Природнича географія» та магістрів, докторів філософії зі спеціальності «Географія» за освітньою програмою «Геоморфологія та палеогеографія». Кафедра забезпечує проведення занять з понад 70 курсів на географічному факультеті, ННЦ "Інститут біології та медицини", Військовому інституті, Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.2. Оновлення навчальних планів та програм. Завершення розробки нових навчальних планів та освітніх програм для підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії. Оновлення навчальних програм з фахових дисциплін у відповідності до сучасних вимог до випускника дослідницького університету та з врахуванням світового досвіду. Отримання ліцензії на підготовку докторів філософії з науково-дослідницької програми за спеціалізацією «Геоморфологія та палеогеографія».

2.3. Підготовка та публікація науково-методичної літератури. Зокрема розробка та оновлення навчальних посібників «Основи геології», «Моніторинг якості ґрунтового покриву», «Четвертинна геологія». Розміщення опублікованих навчально-методичних праць на інформаційних ресурсах Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.4. Запрошення для читання публічних лекцій для студентів кафедри відомих вчених з провідних українських і зарубіжних університетів та наукових установ.

2.5. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Забезпечення підготовки аспірантів та докторантів для посилення кадрового

потенціалу кафедри та інших університетів України. Станом на 1.08.2017 на кафедрі р. навчаються 4 аспіранти.

3. Наукова робота та міжнародні зв'язки

3.1. Подальший розвиток наукової школи геоморфології та палеогеографії. На основі наукового та науково-педагогічної доробку викладачів на кафедрі сформувалася наукові школи з морфоструктурного аналізу, лідером якої є проф. Бортник С.Ю, палеогеографії четвертинного періоду (проф. Герасименко Н.П.), екологічної геоморфології (проф. Стецюк В.В) та морфоліногентичного аналізу (проф. Комлев О.О.). Планується захист кандидатських дисертацій (Довніч О.С., Веселова О.А., Кравець А.М.).

3.2. Викладачі та співробітники кафедри планують написання проектів для активної участі у конкурсах науково-дослідних робіт МОН України та інших програмах.

3.3. Кафедрою планується організація та проведення міжнародної конференції, присвяченої сучасним проблемам геoarхеології. На кафедрі планується продовження традиції проведення Київських геоморфологічних читань.

3.4. Участь у атестації наукових кадрів. Зокрема, участь співробітників кафедри в якості офіційних опонентів на захистах докторських та кандидатських дисертацій, у підготовці відгуків на автореферати дисертації, робота членів кафедри у складі спеціалізованих вчених рад на географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. В 2018 році планується продовження терміну роботи спеціалізованої вченої ради Д 26.001.45 членами якої є викладачі кафедри проф. Бортник С. Ю (голова ради), доц. Погорільчук Н. М. (вчений секретар ради), проф. Герасименко Н. П., проф. Комлев О. О., проф. Стецюк В.В. Крім того проф. Герасименко Н. П., проф. Комлев О. О., проф. Стецюк В. В. є також членами спеціалізованої вченої ради Д 26.001.22

3.5. Стажування та підвищення кваліфікації. Активізація роботи із підвищення кваліфікації викладачів кафедри у провідних наукових установах, університетах України та зарубіжних країн.

3.6. Участь у міжнародних дослідницьких проектах. Зокрема, професор Герасименко Н. П. планує брати участь у спільній розробці із Кембриджським університетом (разом із Інститутом археології НАНУ) за програмою NEMO-ADAP (FP7 Marie-Curie Foundation Grant), у міжнародному проекті IGCP (Міжнародна програма геологічної кореляції) №610 «Від Каспію до Середземномор'я: природні зміни та адаптація людини протягом четвертинного

періоду», у проекті із кореляції лесово-грунтових товщ України та Китаю (із професорами Хао та Шілінгом, із ключовою Лабораторією досліджень четвертинного періоду Інституту геології та геофізики Академії наук Китаю). Професор Комлев О. О. планує брати участь у роботі спільних польсько-українських семінарів в рамках польсько – українського дослідницького проекту «Бурштинові шляхи. Науково-методичні основи раціонального використання родовищ бурштину». В наступні роки передбачається розширення міжнародних зв'язків за рахунок залучення інших викладачів та наукових співробітників кафедри, зокрема, шляхом активізації роботи з підготовки заявок на отримання грантів для здійснення наукових досліджень.

4. Робота зі студентами

4.1. Організація та керування навчальними та виробничими практиками студентів спеціалізацій «геоморфологія, геoarхеологія та геотуристика» та «грунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» на регіональних базах практики, у провідних наукових, дослідних установах, у міністерствах та відомствах, органах місцевого самоврядування. Зокрема, проходження практики студентів у Державній службі геології та надр, Державному агентстві водних ресурсів, Державному космічному агентстві, Інституті географії НАН України, Інституті геологічних наук НАН України, ДП "Український державний науково-дослідний інститут проектування міст "ДІПРОМІСТО" імені Ю.М. Білоконя, НЦ аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук НАН, Міністерстві екології та природних ресурсів України, Міністерстві аграрної політики та продовольства України, Державному агентстві земельних ресурсів, ННЦ "Інститут землеробства НААН України". Забезпечення високого науково-методичного рівня проведення асистентської практики студентів магістратури, що спеціалізуються на кафедрі землезнавства та геоморфології.

4.2. Наукове керівництво викладачами кафедри курсовими, магістерськими роботами, результати яких доповідатимуться на наукових конференціях та публікуватимуться у наукових виданнях. Організація наукових конференцій молодих вчених-географів.

4.3. Сприяння участі студентів в організації та проведенні факультетських і університетських навчальних, наукових та культурно-розважальних заходів. Регулярне проведення засідань студентсько-аспірантського семінару кафедри, де заслуховуються доповіді на актуальні теми з геоморфологічних, палеогеографічних та ґрунтознавчих питань.

4.4. Залучення студентів до участі в наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт. Керівництво викладачами кафедри

науковими роботами студентів для участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з географії.

4.5. Рекомендація здібних до наукової роботи випускників магістратури до вступу в аспірантуру.

5. Робота з абітурієнтами.

5.1. Популяризація освітніх програм, підготовку за якими забезпечує кафедра землезнавства та геоморфології, а саме «природнича географія» для бакалаврів, та «геоморфологія та палеогеографія» для магістрів та докторів філософії шляхом розміщення їх на сайті кафедри.

5.2. Організація зустрічей викладачів кафедри зі старшокласниками та вчителями географії. Організація виступів з лекціями у гімназіях, ліцеях та інших загальноосвітніх навчальних закладах Києва, перед учнями та науковими керівниками учасників Всеукраїнського конкурсу-захисту наукових робіт МАН, міського та всеукраїнського етапів олімпіади з географії.

5.3. Проведення заходів із залучення потенційних абітурієнтів. Участь викладачів кафедри в організації та проведенні днів відкритих дверей на географічному факультеті, а також у роботі журі різного рівня олімпіад з географії.

6. Успішні умови реалізації програми

Основні умови успішного здійснення програми розвитку кафедри землезнавства та геоморфології полягають у:

- Ефективній кадровій політиці, використанні потенціалу науково-педагогічних кадрів;
- Урахуванні викладачами та співробітниками кафедри світового досвіду наукової та навчально-методичної роботи;
- Підтримці ініціатив кафедри керівництвом факультету та університету.
- Відповідному бюджетному фінансуванні.

Програму розвитку кафедри землезнавства та геоморфології географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготував завідувач кафедри, доктор географічних наук, професор Бортник Сергій Юрійович